

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

คำสอนของศาสนาอิสลามนั้นครบสมบูรณ์ในทุกมิติและระบบโครงสร้างของการดำเนินชีวิตของมนุษย์หนึ่งในโครงสร้างหลักสำคัญและมีความจำเป็นคือระบบเศรษฐกิจที่ต้องสอดคล้องตามรูปแบบอิสลามปราศจากระบบดอกเบี้ยไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยน (الصرف) การซื้อขาย (البيع) การกู้ยืม (القرض) การจำนอง (الرهن) การมีหุ้นส่วน (الشركة) การเช่า (الإجارة) ฯลฯ เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรมในระบบเศรษฐกิจนั้นอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงห้ามไว้อย่างชัดเจนใน อัลกุรอ่าน

ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสในอัลกุรอ่านว่า

﴿ وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا ﴾

(البقرة : 275)

ความว่า “และอัลลอฮ์ ﷻ นั้นทรงอนุมัติการซื้อขายและทรงห้ามดอกเบี้ย”

(อัล-บะเกาะเราะฮฺ : อายะฮฺที่ 275)¹

จากอายะฮ์ข้างต้นอิมามอัซฮาฟีอีได้อธิบายว่าหลักการทั่วไปของการซื้อขายนั้นเป็นที่ยอมรับเมื่อได้มีการยินยอมทั้งสองฝ่าย(ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย) เว้นแต่เป็นสิ่งที่ห้ามจากท่านเราะฮ์ลุล (al-Shāfi‘iy,1990: 3/3) อิบญะซีร์ได้อธิบายอายะฮ์ข้างต้นว่าความแตกต่างของบทบัญญัติเกี่ยวกับการซื้อขายและดอกเบี้ยว่าการซื้อขายเป็นที่ยอมรับให้ปฏิบัติและดอกเบี้ยเป็นที่ยอมรับให้ปฏิบัติ พระองค์ทรงรู้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์และสิ่งใดเป็นโทษสิ่งใดที่เป็นประโยชน์พระองค์ทรงอนุมัติ และสิ่งใดที่เป็นโทษพระองค์จะทรงห้าม (‘Ibn Kathīr, 1999 : 1/709) รายงานจาก (‘Ibn ‘Abī Hatim) จาก(‘Ibn ‘Abbās) ว่า “ผู้ที่กินดอกเบี้ยจะถูกฟันคั้นชีพในวันกิยามะฮ์ในสภาพที่โง่เขลาและบ้า” (Fath al-Bāriy:8/74)

จากอายะฮ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเป้าหมายหลักที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงห้ามดอกเบี้ยเพื่อขจัดความอธรรมที่จะเกิดขึ้นในสังคมเพราะอัลลอฮ์ ﷻ เป็นผู้สร้างบรรดาสรรพสิ่งทั้งหลายบนโลกใบนี้ พระองค์ทรงรอบรู้ในสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างและรอบรู้ถึงการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยเฉพาะ

¹ หนังสือพระมหาคัมภีร์อัลกุรอ่านพร้อมแปลภาษาไทย ศูนย์กษัตริย์ พะฮัด แห่งนครมะดีนะฮ์

ระบบดอกเบี้ย (ริบา) ถือเป็นบาปใหญ่ แท้จริงแล้วอัลลอฮ์ ﷻ ได้ประกาศทำสงครามกับผู้กินและผู้
ที่ให้ดอกเบี้ยซึ่งจะแตกต่างจากบาปใหญ่ประเภทอื่น ๆ (ฮุสนุล หะยีดาราโอะ2558 : 3)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ
فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتِغُوا فَلَئِنَّكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ
لَا تَظْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴾

(البقرة : 278-279)

ความว่า : “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย! พึงยำเกรงอัลลอฮ์ ﷻ เกิดและ
จงละเว้นดอกเบี้ยที่ยังเหลืออยู่เสียหากพวกเจ้าเป็นผู้ศรัทธาและถ้า
พวกเจ้ามิได้ปฏิบัติตามก็พึงรับรู้ด้วยว่าซึ่งสงครามจากอัลลอฮ์ ﷻ และ
เราะฮ์สุล ﷺ ของพระองค์และหากพวกเจ้าสำนึกผิดกลับเนื้อกลับตัว
แล้ว สำหรับพวกเจ้าก็คือต้นทุนแห่งทรัพย์ของพวกเจ้าโดยที่พวกเจ้า
จะไม่ได้เอธรรมและไม่ถูกเอธรรม”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ฮ : อายะฮ์ที่ 278-279)

อัลลอฮ์ ﷻ ไซให้บ่าวผู้ศรัทธาทั้งหลายพึงยำเกรงต่อพระองค์และทรงห้ามไม่ให้
ปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์ทรงกริ้วและไม่พอใจ ให้พึงระวังการกระทำต่าง ๆ ของท่าน ให้ละในทรัพย์สินที่
เพิ่มพูนจากต้นทุนของท่านที่ไม่เป็นธรรม หากท่านเป็นผู้ศรัทธาในสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ บัญญัติอนุมัติการ
ซื้อขาย ห้ามริบาและสิ่งอื่น ๆ (Ibn Kathīr, 1419 : 1/553)

ในหะดีษของท่านเราะฮ์สุล ﷺ ได้พูดถึงเกี่ยวกับการห้ามกินดอกเบี้ยและประณามทั้ง
ผู้ขาย ผู้รับ ผู้เขียน และพยาน ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

((لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكِلَ الرِّبَا وَمُؤَكَّلَهُ وَكَاتِبَهُ وَشَاهِدِيهِ
وَقَالَ هُمْ سَوَاءٌ))

(أخرجه مسلم:1598)

ความว่า “ท่านเราะฮ์สุล ﷺ ได้ประณามผู้ที่กินริบา ผู้ให้กิน ผู้
บันทึก และผู้เป็นพยานทั้งสองคน และท่านกล่าวว่า พวกเขาอยู่ใน
ฐานะที่เท่าเทียมกัน”

(บันทึกโดย Muslim :1598)

ศาสตราจารย์ (Dr.'Ahmad Ṣalābiy) ให้ความเห็นว่าการกินดอกเบี้ยเป็นบาปอันมหันต์จากโองการอัลกุรอาน อัลฮะดีษและคำอธิบายของอิมาม (al-Rāziy) ได้ชี้แจงถึงสาเหตุที่ดอกเบี้ยเป็นอันตรายต่อสังคมมนุษย์ไว้ 4 ประการด้วยกันคือ ประการแรก เป็นการสร้างภาพการขูดรีดกดขี่และความเป็นศัตรูในหมู่มนุษย์ ประการที่สอง เป็นการสร้างชนกลุ่มหนึ่งที่ร่ำรวยแต่เกียจคร้านไม่ใช้กำลังกายและสมองไปในทางสร้างสรรค์แต่มีชีวิตอยู่ด้วยการสูบเลือดประชาชนส่วนใหญ่ที่ยากจน ประการที่สาม เป็นการทำลายศีลธรรมและศักดิ์ศรีของมนุษย์ด้วยกัน ประการสุดท้าย เป็นการสร้างกลุ่มนายทุนเงินกู้เพียงหยิบมือเดียวที่ร่ำรวยและมีอำนาจโดยการยึดทรัพย์สินของคนจนซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่และด้วยอำนาจของเงินตราและทำลายความสงบสุขของมนุษย์ แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นอิสลามก็ยังให้ทางออกแก่คนมุสลิมทางด้านอื่น ๆ อีก เช่น การหาผลกำไรจากการค้า การทำธุรกิจ การทำการเกษตร การร่วมลงทุนโดยให้นายทุนมาลงทุน แล้วนำผลกำไรมาแบ่งกัน ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่อิสลามอนุมัติ (ฮะลาล) ตามที่บทบัญญัติของอิสลามได้กำหนดไว้² ‘Umar Chapra (1979 : 6) ได้กล่าวว่า เป้าหมายทางเศรษฐกิจอิสลามที่สำคัญได้แก่ 1) การนำระบบเศรษฐกิจให้อยู่ภายใต้ของกรอบศีลธรรมที่เป็นบรรทัดฐานของอิสลาม 2) ความเป็นภราดรภาพและความยุติธรรม 3) การกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกันในสังคม 4) ยอมรับอิสรภาพในการเลือกสรรที่อยู่ในขอบเขตของสวัสดิการทางสังคม.

จากหลักการที่กล่าวมาข้างต้นเป็นที่มาของความพยายามสนับสนุนเพื่อให้สหกรณ์อิสลามได้เกิดขึ้นในรูปแบบของสหกรณ์ที่ทะเลาะถูกต้องตามหลักการของอิสลามที่สมบูรณ์แบบที่สุด³ จากความต้องการแหล่งเงินทุนที่ทะเลาะของสังคมมุสลิมในประเทศไทย ที่ยังไม่มีสถาบันการเงินอิสลามรองรับในสมัยนั้น⁴ แม้กระทั่งชุมชนมุสลิมเองต่างก็ได้พยายามหาวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งระบบที่ปลอดดอกเบี้ย เพื่อตอบสนองพระบัญชาของอัลลอฮ์ ﷻ อีกทั้งพระองค์ทรงห้ามปรามอย่างเด็ดขาดและประกาศจะทำสงครามกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบดอกเบี้ย นอกจากนี้ระบบสหกรณ์อิสลามต้องมีความโปร่งใสด้านบริการที่ดี เป็นธรรมไม่เอารัดเอาเปรียบระหว่างกัน (มุฮัมมัด อีเมดดีอะ 2558: 2) สหกรณ์เป็นองค์กรหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกและชุมชนเช่น เงินทุน การรวมซื้อ การรวมขาย การออม การให้บริการและอื่น ๆ (ชัยนิพนธ์ บุตดา : 2550 : 1)

การจัดการด้านการเงินในรูปแบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นมากมายในประเทศไทย รวมทั้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งที่จัดขึ้นโดยมุสลิมและที่ไม่ใช่มุสลิมการดำเนินกิจการสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่มุสลิมตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความคิดของมนุษย์

² <http://muslimchiangmai.net/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2559)

³ ฮาลาล (อาหรับ: Halal) (บ้างสะกดว่า ฮะลาล หรือ หละลา) เป็นศัพท์นิติศาสตร์อิสลามจากภาษาอาหรับ หมายความว่า กฎบัญญัติอนุมัติให้มุสลิม (มุสลิมที่อยู่ในศาสนานิติภาวะ) กระทำได้ อันได้แก่ การนึกคิด วาจา และการกระทำที่ศาสนาได้อนุมัติให้ เช่น การรับประทานเนื้อปศุสัตว์ที่ได้รับการเชือดอย่างถูกต้อง การค้าขายโดยสุจริตวิธี การสมรสกับสตรีตามกฎเกณฑ์ที่ได้รับบัญญัติ เป็นต้น

⁴ ก่อนปี พ.ศ.2546 ปัจจุบันมีธนาคารอิสลามโดยเมื่อ 12 มิถุนายน 2546 ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เปิดสาขาแรก ที่อาคารยูเอ็ม ทาวเวอร์ ถนนรามคำแหง (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย,ม.ป.ป. : ออนไลน์)

ห่างไกลจากความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ ﷻ แต่สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามศรัทธาชนนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งศาสนาอันเที่ยงแท้และความโปรดปรานของเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ (อาหามะ กือโด : 2557 : 27)

หนึ่งในสหกรณ์ที่เปิดดำเนินการใน 3 จังหวัดภาคใต้ที่สำคัญคือสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เป็นสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ที่ดำเนินกิจการในระบบสถาบันการเงินแบบอิสลามในประเทศไทยก่อเกิดขึ้นมา ณ จังหวัดปัตตานีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมซึ่งต้องการมีระบบเศรษฐกิจปลอดดอกเบี้ยเริ่มก่อตั้งเป็นทางการเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2535 ได้ดำเนินการขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ต่อมาจดทะเบียนสหกรณ์และได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากภาครัฐฯ โดยให้ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด” ทะเบียนเลขที่ อ 008335 (สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด, ม.ป.ป.: ออนไลน์) ปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ได้เปลี่ยนชื่อเป็นสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เมื่อวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2556 (ใบสำคัญจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสหกรณ์ : 2556) มีสาขาทั้งหมดถึง 13 สาขา ครอบคลุมทั้ง 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และอีก 1 สาขาในอำเภอจะนะจังหวัดสงขลา มีสมาชิกทั้งหมด 95,000 กว่าคน

ปัจจุบันพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีการค้างชำระหนี้เพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปี อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษา ของสมควร วิบูลย์เชื้อ พบว่าการบริหารจัดการลูกหนี้ของสหกรณ์ไม่มีประสิทธิภาพ มีอัตราหนี้ค้างชำระเกินค่าเฉลี่ยของออมทรัพย์ที่อยู่กลุ่มเดียวกัน เห็นได้จากตลอดระยะเวลา 4 ปี บัญชีสหกรณ์มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (หนี้สงสัยจะสูญ) ทุกปี การใช้ทรัพย์สินให้ผลตอบแทนต่ำ เนื่องจากมีการซื้อทรัพย์สินถาวรเพิ่มขึ้นทุกปีแต่ไม่สามารถนำไปสร้างประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ แต่กลับเพิ่มภาระค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเสื่อมราคา และค่าซ่อมแซมบำรุงรักษามากกว่ารายได้ ส่วนแผนงานร่วมลงทุนที่เพิ่มขึ้นได้รับผลตอบแทนต่ำเช่นกัน ในขณะที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนให้กับสมาชิกที่นำเงินมาฝากในอัตราที่สูงกว่ารายได้จากการร่วมลงทุน (สมควร วิบูลย์เชื้อ, ม.ป.ป. : ออนไลน์)

จากตารางที่ 1.1 แสดงยอดลูกหนี้ทั้งหมดของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 พบว่ามีจำนวนหนี้สินและทุนของสหกรณ์จำนวน 1,698,644,408.86 บาท ยอดที่ถึงกำหนดรับชำระทั้งหมด 869,459,828.00 บาท จำนวนสัญญา 22,565.00 สัญญา รับชำระที่เกิดขึ้นจริง 462,025,959.00 บาท จำนวนสัญญา 11,991.00 สัญญา ร้อยละของยอดที่ถึงกำหนด 53.14% ยอดที่ผิดนัด 407,433,869.00 บาท จำนวนสัญญา 10,573.00 สัญญา ร้อยละของยอดหนี้ที่ถึงกำหนด 46.86% บาท จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายอดลูกหนี้คงเหลือของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เกือบครึ่งหนึ่งจากหนี้ที่เก็บได้ และหนี้ที่เป็นหนี้ที่ค้างชำระที่ไม่

ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)⁵ นั่นก็แสดงให้เห็นว่ากระบวนการการบริหารจัดการลูกหนี้ของสหกรณ์ทั้งระบบอาจจะยังไม่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงลูกหนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ของสหกรณ์อิสลามอับดุลอูฟฟาน จำกัด

รายการลูกหนี้	จำนวนสัญญา	จำนวนมูลหนี้ทั้งหมด / เงิน
หนี้สินและทุนของสหกรณ์		1,698,644,408.86
ยอดที่ถึงกำหนดรับชำระทั้งหมด	22,565	869,459,828.00
รับชำระที่เกิดขึ้นจริง	11,991	462,025,959.00
คิดเป็นร้อยละของยอดที่ถึงกำหนด		53.14
ยอดที่ผิดนัด	10,573	407,433,869.00
คิดเป็นร้อยละของยอดที่ถึงกำหนด		46.86

สาขายะลาเป็นสาขาหนึ่งที่มี (NPLs) ค่อนข้างสูง จากตารางที่ 1.2 แสดงข้อมูลลูกหนี้เฉพาะสาขายะลา 3 ปีย้อนหลังพบว่า ในปี 2558 มียอดที่ถึงกำหนดรับชำระทั้งหมด 82,751,104 บาท จำนวนสัญญา 2,192 ราย รับชำระที่เกิดขึ้นจริง 64,230,647 บาท จำนวนสัญญา 1,192 ราย หนี้ที่เป็น NPLs 18,520,457 บาท จำนวนสัญญา 1,000 ราย คิดเป็นร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนเงิน 21.84% และร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนราย 45.62% ในปี 2559 มียอดยอดที่ถึงกำหนดรับชำระทั้งหมด 84,182,065 บาท จำนวนสัญญา 2,343 ราย รับชำระที่เกิดขึ้นจริง 65,503,784 บาท จำนวนสัญญา 942 ราย หนี้ที่เป็น NPLs 18,678,281 บาท จำนวนสัญญา 1,401 ราย คิดเป็นร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนเงิน 29.56% และร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนราย 59.80% ในปี 2560 มียอดยอดที่ถึงกำหนดรับชำระทั้งหมด 95,789,046 บาท จำนวนสัญญา 2,396 ราย รับชำระที่เกิดขึ้นจริง 73,426,172 บาท จำนวนสัญญา 1,180 ราย หนี้ที่เป็น NPLs 22,362,874 บาท จำนวนสัญญา 1,216 ราย คิดเป็นร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนเงิน 27.92% และร้อยละของยอดหนี้ที่ผิดนัด (NPLs) จำนวนราย 50.75% (รายงานกิจการประจำปีฝ่ายสินเชื่อและเร่งรัดหนี้ ณ 31 ธันวาคม 2560

⁵ Non Performing Loans : NPLs คือ หนี้ที่ค้างชำระที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ตารางที่ 1.2 ตารางแสดงลูกหนี้คงเหลือสาขายะลาปี 2558 – 2560

รายการ	สาขายะลา					
	ปี 58		ปี 59		ปี 60	
	จำนวน สัญญา	จำนวนเงิน	จำนวน สัญญา	จำนวนเงิน	จำนวน สัญญา	จำนวนเงิน
ยอดหนี้คงเหลือ	2,192	82,751,104	2,343	84,182,065	2,396	95,789,046
รับชำระที่เกิดขึ้นจริง	1,192	64,230,647	942	65,503,784	1,180	73,426,172
หนี้ NPLs	1,000	18,520,457	1,401	18,678,281	1,216	22,362,874
% NPLs ต่อหนี้คงเหลือ	45.62	21.84	59.80	29.56	50.75	27.92

เมื่อตรวจสอบรายละเอียด NPLs ตามอำนาจการอนุมัติของสาขายะลา จากตารางที่ 1.3 แสดงอำนาจในการพิจารณาอนุมัติตามอำนาจต่าง ๆ ของสาขายะลา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 นั้นพบว่าจำนวนหนี้สินยอดคงเหลือทั้งหมด 95,789,046 บาท จำนวนราย 2,396 ราย ร้อยละของยอดหนี้ผิดนัด 47.31% ร้อยละของยอดรับชำระ 52.69% อำนาจคณะกรรมการร้อยละ 100% ของยอดรับชำระและไม่มีหนี้สินค้างชำระ อำนาจของอนุกรรมการสินเชื่อยอดหนี้คงเหลือทั้งหมด 14,391,220 บาท จำนวนราย 35 ราย ร้อยละของยอดหนี้ผิดนัด 34.58% ร้อยละของยอดรับชำระ 65.42% อำนาจของอนุกรรมการสินเชื่อสาขายอดหนี้คงเหลือทั้งหมด 26,043,327 บาท จำนวนราย 178 ราย ร้อยละของยอดหนี้ผิดนัด 53.24% ร้อยละของยอดรับชำระ 46.76% อำนาจของผู้จัดการใหญ่ยอดหนี้คงเหลือทั้งหมด 4,495,079 บาท จำนวนราย 58 ราย ร้อยละของยอดหนี้ผิดนัด 60.22% ร้อยละของยอดรับชำระ 39.78% อำนาจของผู้จัดการสาขายอดหนี้คงเหลือทั้งหมด 50,859,420 บาท จำนวนราย 2,125 ราย ร้อยละของยอดหนี้ผิดนัด 45.96% ร้อยละของยอดรับชำระ 54.04%⁶ จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากระบวนการปล่อยสินเชื่อจำเป็นที่จะต้องเพิ่มมาตรการ การตรวจคำขอสินเชื่อให้ละเอียดกว่านี้อาจจะต้องใช้การเช็คเกอร์ที่บ้านสมาชิกก่อนทำสัญญา ในระหว่างการพิจารณาและหลังอนุมัติสินเชื่อ หรือต้องพิจารณาวัตถุประสงค์และแยกให้ชัดเจนว่าส่วนใหญ่ที่มีปัญหาคืออะไร ระดับสมาชิก สถานะการเงิน รายได้ สถานะครอบครัว ประสบการณ์การใช้ทุนการบริหารจัดการ ความเข้าใจของสมาชิกต่อระบบสหกรณ์ เป็นต้น

⁶ รายงานกิจการประจำปีสหกรณ์อิสลามอับดุลฟาน จำกัด สาขายะลาปี 2560

ตารางที่ 1.3 ตารางแสดงยอดลูกหนี้คงเหลือตามอำนาจอนุมัติวงเงินสินเชื่อตามลำดับดังนี้

วงเงินตามอำนาจ	ครบกำหนด		รับชำระ		ยอดผิดนัด		ยอดคงเหลือ		%การรับชำระ (เงิน)	%หนี้ผิดนัด (เงิน)
	บาท	ราย	บาท	ราย	บาท	ราย	บาท	ราย		
คณะกรรมการ 600,000-2,000,0000	230,000	1	230,000	1	-	-	-	-	100%	100%
อนุกรรมการสินเชื่อ 200,001-600,000	3,485,155	33	2,279,815	37	1,205,340	20	14,391,220	35	65.42	34.58
อนุกรรมการสินเชื่อสาขา 100,001-200,000	10,976,025	182	5,132,815	179	5,843,210	114	26,043,327	178	46.76	53.24
ผู้จัดการใหญ่ 50,001-100,000	2,607,794	64	1,037,444	65	1,570,350	37	4,495,079	58	39.78	60.22
ผู้จัดการสาขา 30,000-50,000	32,111,009	2,224	17,354,277	2,251	14,756,732	1,239	50,859,420	2,125	54.04	45.96
รวม	49,409,983	2,504	26,034,351	2,533	23,375,632	1,410	95,789,046	2,396	52.69	47.31

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าสาขา यसลานี้ยังมีปัญหาการบริหารการจัดการลูกหนี้ ส่งผลให้สหกรณ์ได้รับกำไรจากการประกอบธุรกิจการให้เงินสินเชื่อลดน้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับยอดเงินให้สินเชื่อในแต่ละปีเพราะรายได้หลักของสาขาคือการให้สินเชื่อเป็นหลักในสาขา यसลานี้ สมาชิกทั้งหมด 10,000 คน ในจำนวนนี้มีสมาชิกที่ไม่สังกัดกลุ่ม (สมาชิกอิสระ) และสมาชิกที่สังกัดกลุ่ม กลุ่มสมาชิกทั้งหมดมี 96 กลุ่ม สมาชิกมีอาชีพที่หลากหลายแตกต่างกัน ส่วนวัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อนั้นมีหลายประเภทเช่นกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิกแต่ละคน

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาถึงปัจจัยทำให้เกิดปัญหานี้ ค้ำชำระที่สมาชิกผู้ใช้สินเชื่อประเภทต่าง ๆ ของสหกรณ์แต่ชำระไม่ตรงตามสัญญาทำให้มีการค้างชำระ โดยนำเอาเทคนิคการสำรวจแบบสอบถามมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างพร้อมกำหนดนโยบายและการปฏิบัติอย่างเป็นระบบทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการบริหารงานสินเชื่อ อันเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์ ตลอดจนนำผลที่ได้มาจากการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดเก็บหนี้ให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัลกุรอานอัลหะดีษและเอกสารทางวิชาการที่ระบุและพูดถึงเกี่ยวกับหนี้ เช่น รูปแบบและวิธีการจัดการเกี่ยวกับหนี้ความสำคัญของหนี้หน้าที่(ความรับผิดชอบ)ของผู้ที่ติดหนี้ บทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่จ่ายหนี้ตั้งนั้นผู้วิจัยจึงได้รวบรวมอายะฮ์อัลกุรอานอัลหะดีษ และ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอต่อไปนี้

1.2.1 อัลกุรอานที่เกี่ยวข้อง

อัลกุรอานเป็นธรรมนูญที่มีคำสอนครอบคลุมทุกมิติของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นคัมภีร์ที่ถูกประทานจากอัลลอฮ์ ﷻ ให้มนุษย์ได้อ่านเรียนรู้ทำความเข้าใจและปฏิบัติตามคำสอน เป็นคู่มือประจำตัวของมุสลิมและสังคมมุสลิมทุกยุคทุกสมัยจากการศึกษาอัลกุรอานพบว่าหลักการที่พูดถึงหนี้และให้ความสำคัญเกี่ยวกับหนี้

ในสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 282 อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّىٰ فَاكْتُبُوهُ ﴾

(البقرة : 282)

ความว่า “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย ! เมื่อพวกเจ้าต่างมีหนี้สินกัน จะด้วยหนี้สินใด ๆ ก็ตามจนกว่าจะถึงกำหนดเวลา (ใช้หนี้) ที่ถูกระบุไว้แล้ว⁷ ก็จงบันทึกหนี้สินนั้นเสีย⁸”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ : 282)

อิมามอัลเซากานียได้อธิบายอายะฮ์นี้เป็นหลักการสนับสนุนอธิบายถึงรูปแบบวิธีการทำสัญญาระหว่างผู้ขอสินเชื่อกับผู้ให้สินเชื่อซึ่งอายะฮ์ก่อนหน้านี้อ้างถึงเกี่ยวกับดอกเบี้ย(ริบา) กล่าวคือเมื่อพวกเจ้าได้ร่วมทำสัญญาหนี้ขึ้นระหว่างทั้งสองฝ่ายแล้วก็จงเขียนจดบันทึกให้ระบุไว้อย่างชัดเจน จากคำว่า “ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ” เป็นหลักฐานที่ชัดเจนว่าถ้าไม่ระบุระยะเวลาถือว่าเป็นโมฆะใช้ไม่ได้โดยเฉพาะการซื้อขายแบบผ่อนชำระ เช่นการซื้อขายแบบล่วงหน้า “السلم” ดังหะดีษของท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่าความว่า “ผู้ใดที่ซื้อขายล่วงหน้า เขาจงซื้อขายล่วงหน้าโดยใช้เครื่องตวงที่แน่นอนที่รู้จักกันชัดเจน และใช้เครื่องชั่งที่รู้จักกันแน่นอน ด้วยกำหนดเวลาที่แน่นอน” (บันทึกโดย al-Bukhāriy: 2240) ดังนั้นทัศนะของนักวิชาจึงเห็นทัศนะเดียวกันว่ากระบวนการซื้อขายนั้นจำเป็นต้องมีการจดบันทึกที่ต้องเกี่ยวพันกับเวลาอาจจะเป็นวัน เดือน หรือปี เนื่องจากเมื่อมีหนี้สินจำเป็นสำหรับผู้ขอสินเชื่อต้องชดใช้คืน (al-Shaukāniy:1/331)

2.1.2 อัลหะดีษ

ในหะดีษของท่านเราะฮูล ﷺ พูดถึงเกี่ยวกับผู้ที่ไม่จ่ายหนี้ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

((مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ، وَإِذَا أُتْبِعَ أَحَدُكُمْ عَلَىٰ مَلِيٍّ فَلْيَتَّبِعْ))

(أخرجه مسلم:1564)

ความว่า “ผู้ที่มีเงินแล้วไม่ยอมใช้หนี้ถือเป็นการอธรรมและเมื่อคนหนึ่งคนใดที่มีฐานะถูกใช้หนี้เขาจงปฏิบัติตามเถิด”

(บันทึกโดย Muslim :1564)

อีกหะดีษที่ท่านเราะฮูล ﷺ พูดถึงเกี่ยวกับผู้ที่เสียชีวิตในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ แต่ยังมีหนี้สินค้างอยู่ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

((يُعْفَرُ لِلشَّهِيدِ كُلِّ ذَنْبٍ إِلَّا الدَّيْنَ))

(أخرجه مسلم:1886)

⁷ เป็นหนี้สินกันโดยมีกำหนดเวลาให้หนี้จะเป็นเดือนหนึ่งหรือปีหนึ่งก็ตาม

⁸ บทบัญญัตินี้จะครอบคลุมเรื่องของการใช้ธุรกรรมทางการเงิน (معاملات) ทั้งหมด เช่นการซื้อขาย การเช่า การยืม เป็นต้น (หนังสือดัตฟิร ปีเป็นนอันอรัเราะฮมาน แปลเป็นภาษามลายู พิมพ์โดย ดารุลฟิกรี้ กวัลฮอร์ลัมเปอร์ มาเลย์เซีย.

ความว่า “จะถูกรอกภัยโทษบาปทั้งหมดสำหรับผู้ตาย (ชะฮีด) เว้นแต่หนึ่ง”

(บันทึกโดย Muslim :1886)

อิมามอันนะวะวีได้อธิบายหะดีษดังกล่าวว่าเป็นความประเสริฐที่ยิ่งใหญ่สำหรับผู้ตายชะฮีด (ตายในหนทางของอัลลอฮ์) เพราะบาปทั้งหมดจะถูกลบล้างเว้นแต่หนึ่งเพราะเป็นสิทธิ์ของมนุษย์ (หนังสือขอเอี้ยะฮุมสลิมซัรฮอิมามอันนะวะวี 7:36)

อีกหะดีษที่ท่านเราะสูล ﷺ พูดถึงเกี่ยวกับผู้ตายที่ไม่ได้จ่ายหนี้ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

((نَفْسُ الْمُؤْمِنِ مُعَلَّقَةٌ مَا كَانَ عَلَيْهِ دَيْنٌ))

(أخرجه أحمد :9679)

ความว่า “ชีวิตของคนมุอ์มินจะถูกให้รอไว้ก่อน ตราบที่เขายังมีหนี้สินติดค้างอยู่¹⁰”

(บันทึกโดย Ahmad :9679)

จากหะดีษดังกล่าว เราจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า เรื่องหนี้สินเป็นสิ่งที่ดีอิสลามให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะจะทำให้ความดีที่จะได้รับต้องถูกให้รอไว้ก่อน จนกว่าจะจัดการชดใช้เรื่องหนี้สินให้เรียบร้อยเสียก่อน

1.2.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอินฮูฟฟาน จำกัด สาขายะลา จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า

กนิษฐา จอมวิญญูณ์ 2546 ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การชำระหนี้คืนเงินกู้ในโครงการธนาคารประชาชน ของธนาคารออมสิน สาขาลำปาง วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การชำระหนี้คืนเงินกู้ของผู้กู้ในโครงการธนาคารประชาชน ปัญหาและอุปสรรคในโครงการธนาคารประชาชนในความคิดเห็นของผู้กู้เงินเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่า จากความคิดเห็นของผู้กุนั้นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การชำระหนี้อันดับแรกคือปัจจัยด้านรายได้ของครอบครัวต่อเดือนรองลงมาคือปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในครอบครัว การบริการของสถาบันการเงินและค่านิยมของผู้บริโภคเป็นอันดับสุดท้าย จากความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

⁹ ความประเสริฐของผู้ที่เสียชีวิตในหนทางของอัลลอฮ์ เงื่อนไขถ้าผู้ตายนั้นเจตนาบริสุทธิ์ใจเพื่ออัลลอฮ์ (หนังสือขอเอี้ยะฮุมสลิมซัรฮอิมามอันนะวะวี 7:36)

¹⁰ حديث صحيح، وهذا إسناده حسن، ابن أبي سلمة: وهو عمر، حسن الحديث في المتابعات والشواهد

พบว่าปัจจัยด้านความสม่ำเสมอในการเดินบัญชีเงินฝาก รองลงมาคือรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ภาวะเศรษฐกิจ ประสบการณ์การประกอบอาชีพในปัจจุบัน และระยะห่างระหว่างสถานประกอบการ กับธนาคารเป็นอันดับสุดท้าย ขณะที่ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้คั้นเงินกู้ยืมได้แบ่งออกเป็น 3 สาเหตุคือ สาเหตุจากผู้กู้ สาเหตุจากธนาคาร และสาเหตุจากภายนอก จากความเห็นของผู้กู้เงินพบว่า ปัญหาภาระครอบครัวที่เพิ่มขึ้น วงเงินที่อนุมัติไม่มีความเหมาะสมต่อความต้องการ และการแข่งขันทางธุรกิจตามลำดับ และจากความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานพบว่าความซื่อสัตย์ของผู้กู้ การอนุมัติสินเชื่อของสถาบันการเงินที่ไม่มีการถ่วงรอนที่ดี และปัญหาภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำตามลำดับ

จักรภากร โมระศิลป์ 2552 การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาสาเหตุของหนี้ค้างชำระของเกษตรกรรูกักำธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาราชบุรี จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรรูกักำที่มหนี้ค้างชำระของธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวนทั้งสิ้น 252 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป สถานภาพสมรส ประกอบอาชีพทำสวนและประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้รวมจากอาชีพการเกษตรต่อปี ระหว่าง 70,001 – 90,000 บาทต่อปี รายจ่ายรวมระหว่าง 30,001 – 50,000 บาทต่อปี มูลค่าทรัพย์สิน 100,001 – 200,000 บาท มีหนี้สินภายนอกระบบ และมีวัตถุประสงค์ในการกู้เงินเพื่อเป็นการลงทุนในการประกอบอาชีพ (เงินค้ำลงทุนชำระเป็นรายงวด) สาเหตุการเกิดหนี้ค้างชำระ ประกอบด้วย 4 สาเหตุหลัก ด้วยกัน คือ จากการผลิต จากการตลาด และจากค่าใช้จ่ายในครัวเรือนอยู่ในระดับมาก จากการจัดการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า 1) สาเหตุด้านการผลิต ส่วนใหญ่เป็นเพราะเกษตรกรมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง รองลงมาจากภัยผลผลิตได้รับความเสียหายธรรมชาติ/ภัยพิบัติ ผลผลิตต่ำกว่าปกติและทำการผลิตการเกษตรประเภทเดียวตามลำดับ 2) สาเหตุจากการตลาด ส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดจากขาดการประชาสัมพันธ์รองลงมา คือ เกิดจากการจัดจำหน่ายราคาผลผลิตตกต่ำ และจากการออกแบบบรรจุภัณฑ์ตามลำดับ 3) สาเหตุจากการจัดการ ส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดจากการรวบรวมเงินไว้เพื่อจะชำระครั้งเดียวโดยไม่ได้ทยอยส่งชำระหนี้ รองลงมาเกิดจากการไม่ได้ใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ การขาดความรู้ประสบการณ์ในการลงทุน และขาดแรงงานในครัวเรือน ตามลำดับ 4) สาเหตุด้านค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ส่วนใหญ่ เห็นว่าค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าการศึกษาบุตร เป็นต้น รองลงมาเกิดจากการลงทุนในสินทรัพย์อื่น เช่น ซื้อมอเตอร์ไซด์ รถยนต์ ซื้อที่ดิน ซ่อมปรับปรุงบ้านหรือโรงเรือน เป็นต้น การนำเงินไปชำระหนี้สินภายนอกก่อน และการใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ตามลำดับ

จุฑามาส หนูมาก 2552 เพื่อศึกษาปัจจัยหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรรัตภูมิ จำกัด อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่าปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุด ในด้านภาวะเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก คือ ราคาผลผลิตตกต่ำ อยู่ในระดับมาก ด้านภาวะทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบย่อยด้านภาวะทางการเมือง คือ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อย ๆ อยู่ในระดับมาก ในด้านภาวะภัยธรรมชาติ คือ น้ำท่วม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยจากพนักงานสหกรณ์การเกษตรมี 4 ด้านคือ การบริการสินเชื่อของสหกรณ์ ศักยภาพของพนักงานสหกรณ์ ความช่วยเหลือทางการตลาด และการเร่งรัดหนี้ พบว่า ด้านการบริการสินเชื่อของสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านศักยภาพของพนักงานสหกรณ์ระดับน้อย ด้านความช่วยเหลือทางการตลาดระดับน้อย และด้านการเร่งรัดหนี้ในระดับน้อย ส่วนข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระโดยให้ความสำคัญด้านการผลิตพบว่าปัญหาส่วนใหญ่คือต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิต สูงปัญหา รองลงมาเป็นการทำการเกษตรประเภทเดียว แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ลดค่าใช้จ่ายและ ต้นทุนการผลิต ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาส่วนใหญ่คือ ใช้เงินกู้ผิดตามวัตถุประสงค์ แนวทางแก้ไข ปัญหา คือนำเงินไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กู้ปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในครัวเรือน พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ คือลงทุนในทรัพย์สินอื่นบางส่วนไม่รู้จักประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนแบบเศรษฐกิจพอเพียง มี แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ลดหรือประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ชัยนิพนธ์ บุตตา 2550 ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์การเกษตร : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด จังหวัดมุกดาหาร และเพื่อศึกษา ถึงปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่ส่งผลต่อการชำระหนี้และสาเหตุของการค้างชำระหนี้พบว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X} = 2.79$) ขณะที่ความคิดเห็นต่อสาเหตุของการค้างชำระหนี้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) 2) สภาพการติดตามหนี้ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ พบว่าสมาชิกมีความคิดเห็นที่พนักงาน สหกรณ์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ร้อยละ 75.48 และได้รับหนังสือเตือนการ ชำระหนี้คืนเงินกู้ก่อนถึงกำหนดชำระจริงร้อยละ 90.32 ส่วนการได้รับการติดตามทวงหนี้ของ พนักงานสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ในรอบปีที่ผ่านมานาน ๆ จึงจะได้รับการติดตามทวงถามหนี้ 1 ครั้งร้อยละ 71.61 3) ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ พบว่าปัญหาจากตลาดผลผลิตโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.16$) ปัญหาจากตัวเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) ปัญหา จากสาเหตุอื่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) และปัญหาจากเจ้าหน้าที่โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.24$)

บรรพต ตันตศรี 2549 การศึกษารั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิด การค้างชำระของลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้

เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 330 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบปลายเปิด นำข้อมูลที่ได้มาบันทึกเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่าลูกค้าส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายค่าเล่าเรียนของบุตรหลาน รองลงมาคือรายได้จากการประกอบอาชีพลดลง และการมีหนี้สินภายนอกกับบุคคลหรือสถาบันการเงินอื่น ส่วนปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกส่วนใหญ่เกิดจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง การเกิดลมพายุ รองลงมาคือผลผลิตขายไม่ได้เนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำ ส่วนข้อเสนอแนะหรือความต้องการให้ธนาคารช่วยเหลือ ส่วนใหญ่เกษตรกรต้องการให้ธนาคารลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ รองลงมาต้องการให้ธนาคารรับซื้อ ผลผลิต ช่วยเหลือด้านการตลาดในการขายผลผลิตของเกษตรกรลูกค้าและต้องการให้ธนาคารยืดเวลาการชำระหนี้ออกไปอีกให้มากกว่า 20 ปี จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อธนาคาร พนักงาน และ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยพนักงานควรวิเคราะห์การทำการผลิตของเกษตรกรให้ละเอียด เพื่อใช้ในการประมาณการรายได้ในการส่งชำระหนี้ และพิจารณาความยั่งยืนในการผลิตของ เกษตรกรลูกค้า เพื่อป้องกันการเลิกประกอบอาชีพของลูกค้าและควรพิจารณาถึงอายุของลูกค้าด้วย ถ้ามีอายุมากจะต้องมีทายาทที่จะดำเนินกิจการแทนที่แน่นอนและการพิจารณาให้เงินกู้ เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ ควรดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันไม่ให้เกษตรกรต้องไปใช้เงินกู้นอกระบบ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรช่วยเหลือส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและพนักงานควรออกเยี่ยมเยียนเกษตรกรลูกค้าทุกราย เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการชำระหนี้และช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่เกษตรกรเพื่อให้ส่งชำระหนี้กับธนาคารได้ตามกำหนดเวลา

ภัทธกร ผ่านคุ้ม 2550 ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนธรรมรังษี จำกัด ตำบลหนองพลับ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิก 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิกตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์กับคณะบริหารจัดการ 3) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการค้างชำระหนี้ของสมาชิกจำแนกประเภทเงินกู้และ 4) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดหนี้ค้างของสมาชิก กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนธรรมรังษี จำกัด จำนวน 250 รายและคณะบริหารจัดการ จำนวน 66 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมุติฐานใช้ค่าที และค่าความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยในการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนธรรมรังษี จำกัดตามความคิดเห็นของสมาชิก โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ทั้งนี้ ปัจจัยภายนอกสหกรณ์เป็นปัจจัยในการค้างชำระหนี้ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่เกิดจากสมาชิก(ลูกหนี้) และภายใน

สหกรณ์เป็นปัจจัยในระดับปานกลาง ในส่วนความคิดเห็นของคณะกรรมการจัดการ มีความคิดเห็นว่าการปัจจัยในการค้าชำระหนี้ของสมาชิกทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 2. สมาชิกสหกรณ์ และคณะกรรมการจัดการสหกรณ์มีความคิดเห็นต่อการปัจจัยในการค้าชำระหนี้ของสมาชิกไม่แตกต่างกัน 3. ปัจจัยในการค้าชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ตามประเภทเงินกู้ฉุกเฉิน เงินกู้สามัญ และเงินกู้พิเศษ มีความแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยผู้กู้ประเภทพิเศษมีปัญหามากกว่าผู้กู้ประเภทสามัญ และผู้กู้ประเภทฉุกเฉิน 4. ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดปัญหาการค้าชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ในทัศนะของสมาชิกและคณะกรรมการอยู่ในระดับปานกลาง

เสาวคนธ์ อุภูฐานชีวิน 2536 ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของลูกค้าสินเชื่อที่มีต่อธนาคารสงเคราะห์สาขาเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาของลูกค้าสินเชื่อในการใช้บริการของธนาคารอาคารสงเคราะห์ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและปัญหาบริการภายใน ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาสำคัญได้แก่ สถานที่จอดรถคับแคบ ธนาคารไม่มีสาขาในตัวเมือง ทำให้ไม่สะดวกในการติดต่อ ส่วนปัญหาบริการภายในที่เป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ ธนาคารอนุมัติสินเชื่อช้าเกินไป ระยะเวลาการอนุมัติใช้เวลานาน ใช้หลักฐานในการยื่นขอสินเชื่อจำนวนมาก ไม่มีบริการติดต่อสอบถาม ส่วนสาเหตุการค้าชำระหนี้พบว่า การค้าชำระหนี้ของลูกค้าสินเชื่อไม่แตกต่างกันเหตุผลสำคัญได้แก่ การใช้เงินผิดประเภทหรือผิดตามวัตถุประสงค์ คือการนำเงินไปใช้จ่ายอย่างอื่นโดยไม่นำไปผ่อนชำระหนี้กับธนาคาร

ศัสตราวุธ วงศ์ราษฎร์ 2550 การศึกษามูลเหตุของการค้าชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคารในจังหวัดพะเยา โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงมูลเหตุการค้าชำระหนี้ของลูกค้าธนาคารการเงินจังหวัดพะเยา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกค้าของธนาคาร 8 ธนาคาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทั้งหมดจำนวน 160 ราย กำหนดกลุ่ม ตัวอย่างจากธนาคารละ 20 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการแบบเจาะจง ได้ผลสรุปดังต่อไปนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี ธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามมีการจดทะเบียนด้วยทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 1,000,000 บาท ลักษณะของธุรกิจเป็นแบบซื้อมาขายไป การดำเนินงานทางธุรกิจอยู่ระหว่าง 1 – 5 ปี รายได้เฉลี่ยต่อปี 100,000 – 500,000 บาท มูลเหตุหนี้การค้าชำระลูกหนี้ของสถาบันการเงินส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยภายนอกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประชาชนจะเลือกใช้จ่ายซื้อของเฉพาะสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน มูลเหตุหนี้การค้าชำระที่เกิดจากภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า รายการที่อยู่ในมูลเหตุของการค้าชำระหนี้เงินกู้ที่เกิดจากตัวลูกค้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ เอาเงินไปลงทุนในระยะยาว

พิชิต ศรีสืบ 2547 การค้นคว้าแบบอิสระมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยหนี้เสียประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้

เกิดหนี้เสียสินเชื่อเงินกู้ประเภทแบบกำหนดระยะเวลาคืน ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากแบบสอบถามลูกค้าธนาคารจำนวน 70 ราย แยกเป็นลูกค้าสาขาประตูช้างเผือกเชียงใหม่ 45 ราย และลูกค้าสาขาลำพูน 25 ราย และแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ธนาคารจำนวน 9 ราย แยกเป็นลูกค้าสาขาประตูช้างเผือกเชียงใหม่ 5 รายและลูกค้าสาขาลำพูน 4 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และลำดับความสำคัญ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เสียพบว่า ลูกหนีนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และปัจจัยในธนาคารคือการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินไป ส่วนปัจจัยภายนอก คือ ภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาลงหรือตกต่ำ ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เสียสินเชื่อเงินกู้ประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนในทัศนะคติของเจ้าหน้าที่กับลูกหนี้สาขาลำพูนมีความเห็นตรงกัน คือ การนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และปัจจัยในธนาคารเจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่มีการกลั่นกรองสินเชื่อที่ดี ส่วนเจ้าหน้าที่สินเชื่อเห็นว่าเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินไป ส่วนปัจจัยภายนอก คือ ภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาลงหรือตกต่ำ ส่วนปัญหาและอุปสรรคปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เสียสินเชื่อเงินกู้ประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนในทัศนะคติของลูกหนี้ทั้ง 2 สาขา คือ การขาดเงินทุนในการขยายกิจการ และปัญหาและอุปสรรคหนี้เสียประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนในทัศนะคติของเจ้าหน้าที่ทั้งสองสาขา คือ เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ปล่อยสินเชื่อโดยไม่กลั่นกรองที่ดี

พงษ์ศักดิ์ กัลปทัส 2550 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารกรุงไทย สาขาอุดมเดชจังหวัดอุบลราชธานีและเพื่อเปรียบเทียบการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ วุฒิการศึกษา อาชีพของคู่สมรส รายได้ของคู่สมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดู ประเภทลูกค้า ลักษณะการกู้เงิน วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม ระยะเวลาในการชำระคืนเงินกู้ ขนาดวงเงินสินเชื่อ หลักประกันภาระหนี้สิน อัตราการผ่อนชำระ และขั้นตอนการติดตามหนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้จำนวน 80 ราย และพนักงานจำนวน 28 รายรวมทั้งสิ้น 108 รายโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยเป็นแบบสอบถามมี 2 แบบ 1) แบบตัวเลือก 2) แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ f-test ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพปัญหาที่มีผลกระทบต่อการแก้ไขหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากที่สุดคือด้านความสามารถการจ่ายหนี้ของลูกหนี้ รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรมของลูกหนี้ ด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ ด้านการเปลี่ยนแปลงของหลักประกัน และด้านมาตรการในการแก้ไขปัญหาหนี้เป็นลำดับสุดท้าย 2.การเปรียบเทียบความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามรายด้านต่อการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ของธนาคารกรุงไทย สาขาอุดมเดชโดยจำแนกตาม อาชีพของคู่สมรสต่างกันมีความเห็นในภาพรวม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความเห็นรายด้านในทางด้านมาตรการต่าง ๆ ด้านพฤติกรรมของลูกหนี้และด้านความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลจำแนกตามอาชีพ วุฒิการศึกษา หลักประกัน และภาระหนี้สินรวมต่างกัน มีความเห็นในด้านพฤติกรรมของลูกหนี้ก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแลต่างก็มีความเห็นในด้านมาตรการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มูฮำหมัด อีแมตือระ 2558 ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในอิสลามต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด” จากการวิจัยพบว่า 1.เจ้าหน้าที่สหกรณ์ฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในระดับมาก ได้แก่การคัดเลือกทรัพยากรมนุษย์ รองลงมาได้แก่ด้านพนักงานและแรงงานสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการประเมินการปฏิบัติงาน ด้านการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ ด้านความปลอดภัยและสุขภาพ และด้านค่าตอบแทน 2.เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ผลเฉลี่ยรายด้านมีค่ามากที่สุดได้แก่ ด้านปริมาณงาน รองลงมา ด้านค่าใช้จ่าย ด้านเวลาในการทำงาน และด้านคุณภาพ 3.เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการทำงาน จำแนกเป็นปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน 4.การจัดการทรัพยากรมนุษย์เช่นการวางแผน การสรรหาและการคัดเลือก การพัฒนา ค่าตอบแทนและผลประโยชน์อื่น ความปลอดภัยและคุณภาพชีวิต และแรงงานสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปริมาณงาน คุณภาพงาน เวลา และค่าใช้จ่าย

อานิส พัฒนปรีชาวงศ์ 2546 ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการซื้อขายแบบผ่อนชำระตามกฎหมายอิสลาม : กรณีศึกษาสหกรณ์อิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้” ได้ผลสรุปว่า 1) สหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอัฟฟานดำเนินการซื้อขายแบบผ่อนชำระสอดคล้องกับกฎหมายอิสลามในทุกด้าน 2) สหกรณ์อิสลามปัตตานีดำเนินการซื้อขายแบบผ่อนชำระสอดคล้องกับกฎหมายอิสลามในทุกด้าน ยกเว้นในด้านการอนุญาตให้ขายสินค้าที่ยังค้างชำระค้างงวด 3) สหกรณ์อับนูเอาฟดำเนินการซื้อขายแบบผ่อนชำระสอดคล้องกับกฎหมายอิสลามในทุกด้าน ยกเว้นในด้านการอนุญาตให้ขายสินค้าที่ยังค้างชำระค้างงวด 4) สหกรณ์อิสลามเบตงดำเนินการซื้อขายแบบผ่อนชำระสอดคล้องกับกฎหมายอิสลามในทุกด้าน ยกเว้นในด้าน 2 ด้านที่ยังไม่สามารถเปรียบเทียบได้คือด้านการอนุญาตให้ขายสินค้าที่ยังค้างชำระงวดและด้านการจัดการกับเงินประมูลที่เหลือจากการชำระหนี้

ฮาริระ เจ๊ะโต 2556 ทำวิจัยเกี่ยวกับ “แนวโน้มการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์อับนูอัฟฟาน จำกัด ในทศวรรษหน้า (2557-2566) ที่มีเนื้อหาการวิจัย 6 ด้านตามวัตถุประสงค์ดังนี้ 1.โครงสร้างการจัดการองค์กร 2.การบริหารทรัพยากรมนุษย์ 3.การบริการสมาชิกและสวัสดิการ

ตลอดจนการสร้างความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ เป็นการศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) โดยทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 ท่าน วิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์เพื่อสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับสำหรับผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละค่ามัธยฐานค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ยุทธพล หะยีดาราโอะ 2558 ศึกษาเกี่ยวกับ “ความพึงพอใจของสมาชิกต่อผลิตภัณฑ์และการให้บริการของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ในจังหวัดปัตตานี” พบว่าด้านสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 16.4 อายุระหว่าง 21-40 ปี ร้อยละ 58.9 ระดับการศึกษาศาสนาต่ำกว่าชานะวีร์ ร้อยละ 48.9 ด้านสามัญระดับปริญญาตรี ร้อยละ 36.0 สถานภาพส่วนใหญ่สมาชิกประกอบอาชีพอื่น ๆ และแม่บ้าน 33.8 รายต่อเดือนที่ 7,001-15,000 บาท ร้อยละ 50.4 สมาชิกในครอบครัว 3 คน ร้อยละ 23.3 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 2-5 ปี ร้อยละ 63.5 ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความเข้าใจเกี่ยวกับหลักซารีอะฮ์ของสมาชิกพบว่าสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจทุกข้อ ส่วนความพึงพอใจในด้านผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ด้านบริการทุกด้านมีความพึงพอใจมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ อาคารสถานที่ และด้านกระบวนการให้บริการ ส่วนผลการเปรียบเทียบของการบริการด้านผลิตภัณฑ์และการบริการของสหกรณ์กับปัจจัยส่วนบุคคลสหกรณ์พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลระดับการศึกษา ด้านสามัญ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนด้านเพศ ระดับการศึกษา ศาสนา และอาชีพก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

แวอับดุลรอมนัน ยาเมาะ 2550 ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามในจังหวัดปัตตานีระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามปัตตานี จำกัด กับสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด” ผลการศึกษาพบว่า การจัดการและการบริหารของสหกรณ์อิสลามปัตตานีอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ส่วนด้านบริหารอยู่ในระดับน้อยแต่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการขยายสาขาตามอำเภอต่าง ๆ เพื่อให้บริการได้อย่างทั่วถึงและเพิ่มความสะดวกแก่สมาชิกในการประสานงานและติดต่อได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด พบว่าการบริหารรูปแบบการบริหารจัดการอยู่ในระดับความเหมาะสมที่ระดับปานกลาง และความต้องการด้านการแก้ไขปรับปรุงอยู่ในระดับปานกลาง โดยเน้นการปรับปรุงด้านการออมและฝาก ที่สามารถฝากเหมือนระบบธนาคารทั่วไป และการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ตลอดจนการดำเนินการของคณะกรรมการให้สมาชิกสามารถมีความคิดเห็นและมีส่วนร่วมด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์บททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปและแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยได้แก่ 1. ปัจจัยที่เกิดจากสมาชิก 2. ปัจจัยที่เกิดจากภายในสหกรณ์ฯ และ 3. ปัจจัยที่เกิดจากภายนอกสหกรณ์ฯ ส่วน

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ไม่ปรากฏเห็นผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องนี้ขึ้น

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

1.3.3 เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1.4.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลา

1.4.2 เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาหนี้เงินกู้ที่มีปัญหาให้กลับมาเป็นหนี้ปกติ

1.4.3 ทำให้ได้ข้อมูลประกอบการบริหารจัดการระบบสินเชื่อแก่สมาชิกผู้ขอสินเชื่อรายเก่าและรายใหม่ของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการบริหารจัดการสหกรณ์ให้เกิดประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ในการตั้งสหกรณ์ฯ

1.4.4 กำหนดนโยบายแก้ปัญหาสภาพหนี้/สินเชื่อและระบบติดตามหนี้ของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด โดยรวม

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด สาขายะลานั้น โดยผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จากตัวบทอัลกุรอาน อัลหะดีษ และทัศนะของนักวิชาการว่าด้วยความประเสริฐของการให้กู้ยืม(การให้สินเชื่อ) บทลงโทษของผู้ที่

มีหนี้สินแต่ไม่ชำระหนี้ และแหล่งข้อมูลเป็นของสากลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ สาเหตุการค้างชำระหนี้ พร้อมศึกษาถึงนิยามหนี้

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา ครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยกลุ่มตัวอย่างดังนี้

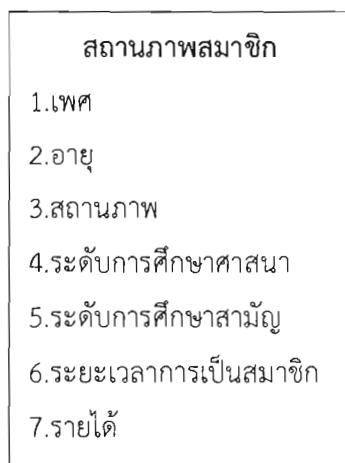
1.5.2.1 ด้านประชากรประกอบด้วยสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำนวนทั้งหมด 10,000 ราย

1.5.2.2 ด้านกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 ราย เจาะจงเฉพาะสมาชิกที่ขาดการชำระ 3 งวดขึ้นไปที่มีหนี้ค้างชำระเป็น (NPLs) ใช้ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2560 กำหนดขนาดตัวอย่างใช้ตามตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan

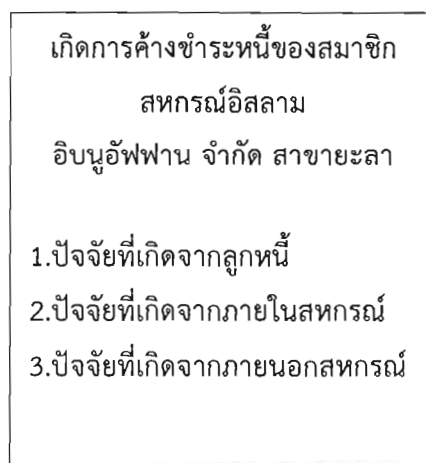
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะลา กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาจากงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลของการค้างชำระหนี้มีหลายปัจจัยซึ่งผู้วิจัยได้สรุปจากวิทยานิพนธ์หลายเล่มและสร้างกรอบแนวคิดเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังแผนภูมิต่อไปนี้ ส่วนประเภทเงินกู้ยืมได้ศึกษาเฉพาะเงินกู้สามัญอย่างเดียว

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังต่อไปนี้

1.7.1 การปริวรรตอักษรอาหรับเป็นอักษรอาหรับ-ไทย และไทย-อังกฤษ ผู้วิจัยใช้รูปแบบของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.7.2 การอ้างอิงอัลกุรอาน ผู้วิจัยจะใช้มาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อสุเราะฮ์และลำดับอายะฮ์ เช่น (อัล-บะเกาะเราะฮ์ : 275) หมายถึง สุเราะฮ์ อัล-บะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 275

1.7.3 การอ้างอิงอัลหะดีษผู้วิจัยจะอ้างอิงถึงผู้บันทึกหะดีษและหมายเลขหะดีษ เช่น (หะดีษบันทึกโดย Muslim : 2106)

1.7.4 การแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะยึดคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก้ออาหรับ ประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์ มุเนาะวะเราะฮ์ ฮ.ศ. 1419

1.7.5 รูปแบบการพิมพ์งานวิจัย ผู้วิจัยใช้คู่มือการเขียนและการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ปี 2545 และคู่มือการวิจัยเพื่ออิสลามศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ปี 2548

1.7.6 การอ้างอิงข้อความอื่นที่นอกเหนือจากอัลกุรอานและหะดีษ หากเป็นการคัดลอกข้อความมาทั้งหมดผู้วิจัยจะอ้างอิงแบบนาม-ปี (Author- Date) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าในวงเล็บ เช่น (ชัยนิพนธ์ บุตตา 2550 : 1)

1.7.7 การแปลตำราหนังสือและเอกสารต่าง ๆ จากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยภาพรวม แต่จะยังรักษาความหมายเดิมของข้อความอย่างสมบูรณ์ที่สุด

1.7.8 (...) วงเล็บเดี่ยว ใช้สำหรับการเขียนอ้างอิงและการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

1.7.9 ((...)) วงเล็บปีกคู่ ใช้สำหรับตัวบทอัลหะดีษ

1.7.10 (⋯) วงเล็บดอกไม้ ใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.7.11 สัญลักษณ์ ﷻ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “สุหานะฮ์ วะตะอาลา” มีความหมาย “พระองค์ทรงมหาบริสุทธิ์และสูงส่งยิ่ง” เป็นคำที่คนมุสลิมจะกล่าวสรรเสริญ อัลลอฮ์ ﷻ หลังจากที่ได้เอนามพระองค์

1.7.12 สัญลักษณ์ ﷺ เป็นภาษาอาหรับอ่านว่า “ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสลัลัม” มีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำที่มุสลิมใช้หลังจากได้มีการกล่าวถึงนบีมุหัมมัด ﷺ

1.7.13 สัญลักษณ์ μ เป็นภาษาอาหรับอ่านว่า “เราะฎียัลลอฮ์อันฮุ” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ผู้ผู้ ทรงโปรดปรานแก่เขา” จะเขียนต่อท้ายชื่อเสาะหาบะฮ์ทุกครั้งหลังจากที่มีการกล่าวถึง

1.7.14 “ ” เป็นเครื่องหมายที่ใช้สำหรับการแปลความหมายของอัลกุรอาน และอัลหะดีษ ตลอดจนคำพูดของนักวิชาการที่นำมาอ้างอิงใช้สำหรับการเขียนเพื่ออธิบายคำศัพท์ที่สำคัญ

1.7.15 “...” เป็นเครื่องหมายใช้สำหรับคำพูดของสมาชิกที่ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจตรงกันและตรงจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ จึงได้นิยามศัพท์ ดังนี้

1.8.1 “ปัจจัยการค้างชำระหนี้” หมายถึง สาเหตุที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ซึ่งเกิดจากปัจจัยที่เกิดจากลูกหนี้ ปัจจัยภายในสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกสหกรณ์

1.8.2 “ปัจจัยที่เกิดจากลูกหนี้” คือ ประสบปัญหาในครอบครัว ไม่มีความรู้และขาดประสบการณ์ในการลงทุนประกอบอาชีพ สมาชิกมีหนี้สินหลายแห่ง นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ไม่มีความรับผิดชอบ (ไม่มีอะมานะฮ์) ในการชำระหนี้ของสมาชิก มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น มีรายได้ลดลง เจ็บป่วยและกู้เงินแต่ไม่ได้ใช้เอง ทุกผลภาพ เสียชีวิต

1.8.3 “ปัจจัยที่เกิดจากภายในสหกรณ์” คือ การเพิ่มขึ้นของอัตรากำไรสูง กระบวนการติดตามหนี้ยังไม่มีประสิทธิภาพ การอำนวยความสะดวกของสินเชื่อสหกรณ์ไม่มีการกลั่นกรองที่ดี ไม่ได้ได้รับการบริการที่ดีเนื่องจากภาระงานที่จำกัด ไม่มีเวลาสัมภาษณ์ผู้กู้ สหกรณ์ไม่ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องกำหนดการชำระคืน ตั้งแต่เริ่มการกู้ เจ้าหน้าที่ขาดความสนใจในการติดตามหนี้ ทวงถามเจ้าหน้าที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

1.8.4 “ปัจจัยที่เกิดจากภายนอกสหกรณ์” คือ ภาวะเศรษฐกิจเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาล และ เกิดจากภัยธรรมชาติ

1.8.5 “สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด” คือ สหกรณ์ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะสนับสนุนให้เป็นสถาบันการเงินที่ปราศจากระบบดอกเบี้ยที่ดำเนินการธุรกิจแบบอิสลามและมีสวัสดิการให้แก่ชุมชน มีขอบเขต วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้สมาชิกสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1662
2562

1.8.6 “การให้สินเชื่อ” คือ การให้สินเชื่อประเภทสัญญาฉุกเฉิน ประเภทสัญญาสามัญแก่สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

1.8.7 “สินเชื่อฉุกเฉิน” หมายถึง การให้สินเชื่อบริการแก่สมาชิกที่มีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ในภาษาอาหรับเรียกว่า (قرض الحسن) อ่านว่า “กีอรดุลหะสัน” ที่สหกรณ์สามารถให้บริการให้กับสมาชิกโดยเร็วครั้งละวงเงินไม่เกิน 3,000 บาท จะให้ครึ่งหนึ่งของหุ้นสมาชิกวงเงินนั้นไม่มากหรือน้อยเกินไป ควรให้เพียงพอกับการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าหรือตามระเบียบของสหกรณ์เช่น ค่ายานพาหนะ ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

1.8.8 “สินเชื่อสามัญ” หมายถึง สินเชื่อที่นอกเหนือไปจากกรณีฉุกเฉินเป็นค่าใช้จ่ายเพื่ออันจำเป็นหรือมีประโยชน์ต่าง ๆ แต่สหกรณ์จะใช้รูปแบบตามหลักขารือฮะฮฺว่า (อัลบัยออัลมูรอบะฮะฮฺ) หมายถึง การซื้อขายสินค้าในราคาต้นทุนบวกกำไร เช่น เพื่อซื้อยานพาหนะ ซื้อที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย สร้างสิ่งปลูกสร้าง ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง เพื่อขยาย / ต่อเติม / ซ่อมแซม สิ่งปลูกสร้าง เพื่อการอื่น ๆ เป็นต้น

1.8.9 “หนี้ค้างชำระ” หมายถึง หนี้ที่ค้างชำระเงินต้นและกำไรตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป

1.8.10 “สมาชิก” หมายถึง สมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ผู้ที่มีหุ้นส่วนในสหกรณ์โดยที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ และกฎระเบียบที่สหกรณ์กำหนด หากไม่ปฏิบัติตามหน้าที่แล้ว สมาชิกอาจจะเสียสิทธิ์ในการได้รับผลประโยชน์จากสหกรณ์

1.8.11 “คณะกรรมการสินเชื่อสาขา” หมายถึง คณะอนุกรรมการสินเชื่อสาขาที่คณะกรรมการแต่งตั้ง

1.8.12 “ผู้จัดการสาขา” หมายถึง ผู้จัดการสาขาสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

1.8.13 “ผู้แทนสหกรณ์” คือผู้ที่ป็นสมาชิกสหกรณ์และสมัครเป็นผู้แทนสหกรณ์ โดยสหกรณ์เห็นชอบและให้ทำหน้าที่เก็บหุ้นสมาชิกในกลุ่ม รับสมัครสมาชิกใหม่เข้าสังกัดกลุ่ม และประชาสัมพันธ์สหกรณ์แก่บุคคลทั่วไปและทำหน้าที่บริหารประชุมกลุ่ม